

Konspirationsteorier og misinformation – en udfordring for demokratiet?

Professionshøjskolen Absalon, Vordingborg/ Rikke Alberg Peters, HistorieLab,
UCL Erhvervsakademi og professionshøjskole 1.11.24

Konspirationsteorier og misinformation

Hvad er konspirationsteorier og misinformation?

Konspirationsteori: typer og fællestræk

Konspirationsteorier, misinformation og magtkritik

Case: The Great Reset og modstand under coronaen

PAUSE

Børn og unge og konspirationsteorier

Øvelse – Anton, 15 år og diskussionen i 9.b

Yes. We are **all** conspiracy theorists!

THIS IS A HEALTH EXPERT

THIS IS A DEMOCRAT

THIS IS A WOMAN

THIS IS THE TRUTH

THIS IS A CONSPIRACY THEORY

THIS IS A COINCIDENCE

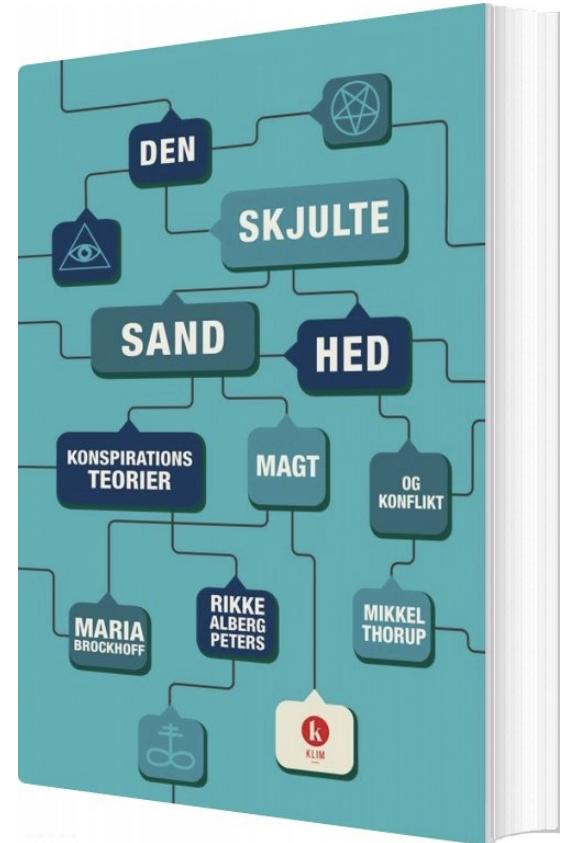
BoB '22 © THE DEMOCRACY FUND

KONSPIRATIONSTEORI

En *konspiration* er en hemmelig aftale mellem flere parter om at begå noget ulovligt eller umoralsk
Kartel, mafia, spionage, kriminel sammensværgelse, kup
...

En *konspirationssteori* er antagelsen om:

at der bag en bestemt hændelse kan findes en skjult plan eller årsag, som ikke er umiddelbart tilgængelig for alle. Årsagen holdes bevidst skjult af en eller flere personer eller instanser, og det antages, at hændelsen indgår i en større plan med en ondsindet hensigt, der vil få alvorlige konsekvenser for mange mennesker.

Brockhoff, Peters & Thorup: Den skjulte sandhed. Konspirationsteorier, magt og konflikt, Klim 2018.

HVEM HAR FORTALT DIG,
HVAD DU VED?

HVORFRA VED DU DET, DU
VED?

Konspirationsteorier og alternative forklaringer

"Men fortæl mig først, hvorfor du tror på den officielle historie? Jeg mener – beviser? [...] Javist – autoriteter – men hvad mener du selv? Som historiker kan du da ikke være uden interesse i det faktuelle forløb? Der var to flyvemaskiner, men tre skyskrabere, der kollapsede på Manhattan. Vidste du det?"

E-mail fra 11/9-konspirationsteoretiker

Trust Your Eyes, the Facts, and the Laws of Physics.

WTC 7 World Trade Center Building 7, a 47-story skyscraper NOT HIT BY AN AIRPLANE, was the third tower destroyed on 9/11.

WTC Twin Towers WTC 1 & 2 exhibited many unusual characteristics of controlled demolition — including extreme explosiveness, symmetry, pulverization, and lateral ejection of debris.

Evidence Excluded from the NIST Report:

- Constant acceleration through path of what was greatest resistance — no time for "crushing"
- Improbable symmetry of debris distribution
- Extremely rapid onset of destruction
- Over one hundred first responders reported explosions & flashes of light
- Mid-air steel sections ejected laterally 800 ft at 50 mph
- Mid-air pulverization of 9,000 tons of concrete, metal decking, and floor trusses
- Massive volume of expanding prescriptive-like clouds
- 1200 foot-dec. debris field as "prescribed" flows found
- Isolated explosive ejections seen 20-40 stories below cascading demolition canopy
- Total building destruction: dismemberment of steel frame
- Several tons of molten iron found under all high-rises
- Evidence of demolition incendiaries found in steel and dust samples
- FEMA must analyze sulfation, oxidation and intergranular melting
- No precedent for steel-framed high-rise collapse due to fire

The Truth is in the Evidence:

- Most of the rubble from the explosion ended up in this one pile — centered within the original footprint.
- The 47-story steel framed structure was dismembered and reduced to a small pile only a few stories high. The destruction was total and complete. Also, most of the walls collapsed inward — an unmistakable sign of a controlled demolition implosion.
- Hot spots in the rubble, detected by NASA infrared imaging, persisted for weeks at temperatures for exceeding normal office fires.
- EPA ordered the destruction of evidence at 40 truckloads per day prior to completion of their May 2002 report which concluded that the fires had only a "low probability" of destroying the building, and that "further investigation and analysis were required."
- FDNY and others found several tons of molten metal "flowing like lava" under all 3 high-rise office fire canopies 1400°F molten iron products 2700°F rubish metal — without thermite incendiaries.
- Microparticles formed from molten iron with traces of aluminum and manganese (the byproduct of thermite) were found in the WTC dust by USGS, an environmental firm and independent physicists.

Alt mellem himmel og jord ...

- **Store magtfulde organisationer/eliten** står bag begivenhederne (WHO, Bill Gates Foundation, Big Pharma, ZOG, **WEF/Great Reset**, Illuminati etc.)
- **Magthaverne/medierne/myndighederne** hemmeligholder sandheden om hvad der i virkeligheden er sket – af forskellige grunde (9/11, JFK, Månelandingen, Covid)
- **‘Sandheden’ om naturvidenskab og medicin** (Chemtrails, Jorden er Flad, klimaforandringer er fup, anti-vaccination, medicinske behandlinger)
- **‘Sandheden’ om historiske begivenheder** (9/11, Besættelsen 9. april 1940 var aftalt spil, Fjenden dolkede hæren i ryggen)
- **Kultiske** (UFO'er, Aliens, børneædende satanister, øgler etc.)
- **”Sandheden om mordet på..”** eller kendt person er ikke død, men lever (Elvis, Hitler, Prinsesse Diana, Michael Jackson etc.)

MISINFORMATION
-UBEVIDST VILDLEDNING AF MODTAGEREN

DISINFORMATION
-BEVIDST VILDLEDNING AF MODTAGEREN

Men effekten er, at modtageren kan snydes – og risikerer selv at sprede informationen – med mindre modtageren kan afkode sandhedsværdien

Kilde: Nettets Vildveje, kap. 2:

<https://www.medieraadet.dk/medieradet/temaer/nettets-vildveje>

'Lunar Animals'

Fake news i *New York Sun*, 1835

Kilde: Hendricks & Vestergaard, Fake news, side 34-35.

Forskellige grader af misinformation

ZONE 1

<i>Sande udsagn</i>	Verificerede kendsgerninger

ZONE 2

<i>Forvanskede udsagn</i>	Ramme, spidsvinkling, undladelse, 'kendsgerninger i udvalg'
<i>Udokumenterede udsagn</i>	Rygter (måske sande, måske falske)

ZONE 3

<i>Falske udsagn</i>	Misrepræsentation af, i modstrid med kendsgerningsforhold
<i>Løgn</i>	Intenderet falsk udsagn
<i>Bullshit</i>	Misrepræsentation af ens motiver og formål, forstillelse, fingering, opløsning af skellet mellem sandt og falsk
<i>Fake news</i>	Fingerede nyheder, misrepræsentation af motiver og formål, der simulerer journalistik og således sandfærdighed

Kilde: Hendricks & Vestergaard, Fake News, side 100-101.
30.10.2024

Tilbage til konspirationsteorier ...

Intet sker tilfældigt. Intet er som det på overfladen ser ud

ophober bekræftelser på teorien

- Trækker linjer mellem skjulte forbindelser
- alle modbeviser oversættes til yderligere beviser
- Forceret mønsterkendelse
- Leder efter de skyldige
- Aktører frem for strukturer eller tilfældigheder

Konspirationsteorien italesætter de usikre vilkår for vores viden

Modstanderen **er** skyldig:

”Det faktum, at der endnu ikke har fundet nogen sabotage sted, er en foruroligende og bekræftende indikation på, at japanerne omhyggeligt har forberedt deres undergravning, således at når den kommer, da vil den være massiv”.

(den amerikanske general DeWitt, 1942, citeret efter M. Thorup: Fjendskab s. 12)

Fravær af beviser tæller **ikke** som argument:

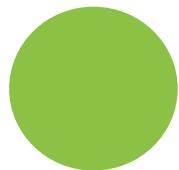
”Absence of evidence is not evidence of absence”.

(B.L. Keeley: God as the Ultimate Conspiracy Theory, 2007, s. 145.)

Konspirationsteorier og politik

Konspirationsteorier som magtkritik

- Magten / myndighederne er suspekt, magthaverne er onde
- Har anklagens form; angår retfærdighed og sandhed
- Anser sig selv som de sande demokrater (modkultur)
- Identifierer fjenden

TO TYPER MAGTSTRATEGIER

Magtbeskyttende
magtstyrkende

Magtkritiske
magtmistænksomme

Magtbeskyttende

Nikolai Yezhov – "Giftdværgen"

BY

Magtkritiske

‘Magthaverne lyver’

Hvilken strategi anvendes her ??

"Dræn sumpen"

"The FAKE NEWS media (failing @nytimes, @NBCNews, @ABC, @CBS, @CNN) is not my enemy, it is the enemy of the American People!"

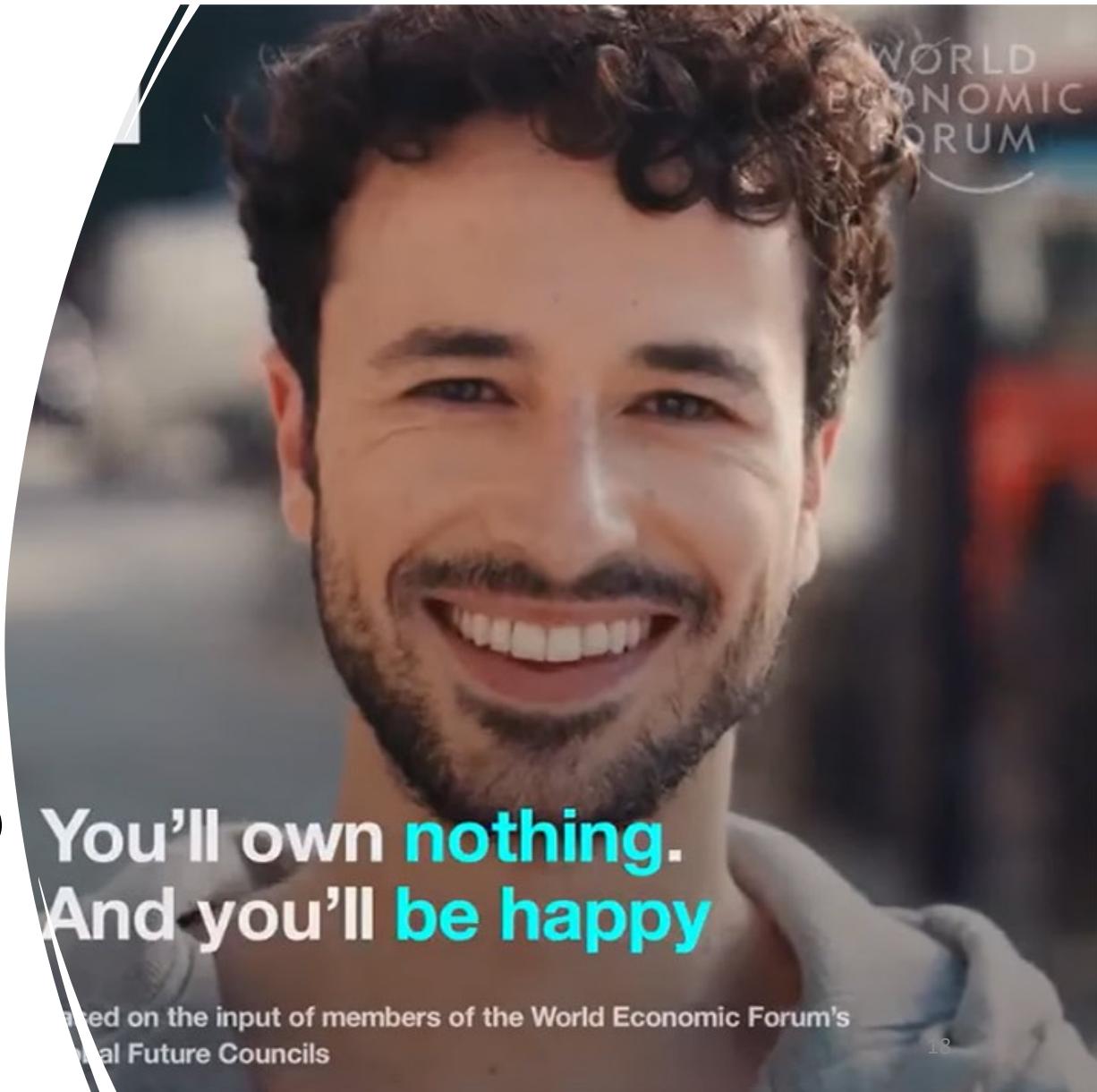
The Great Reset

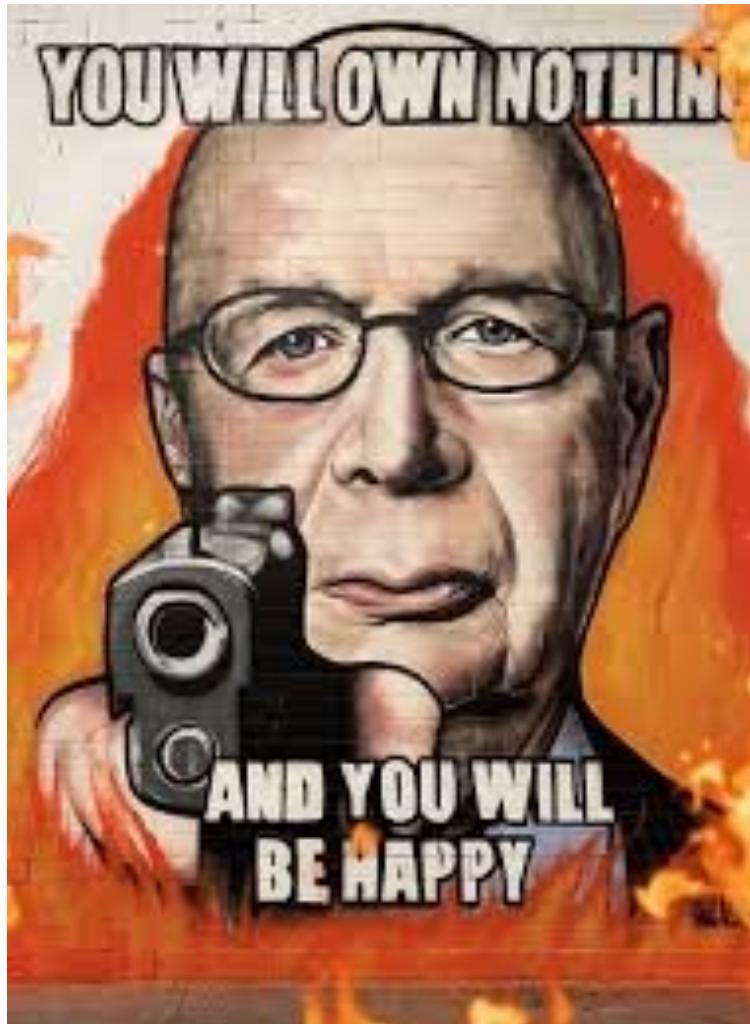
- World Economic Forum (WEF), grundlagt (1971) og ledet af Klaus Schwab
- Fremsatte planen 'The Great Reset' i 2020 med henblik på at løse tre kriser:

Kapitalismen (ulighed, forskel i indkomst)

COVID-19 (og fremtidige pandemier)

Klimakrisen

Great Reset Konspirationsteori

- Eliten vil afskaffe privat ejendom, begrænse bevægelses- og ytringsfriheden
- Eliten vil afskaffe nationalstater og nationalt samt lokalt selvstyre/demokrati
- Eliten vil ændre menneskekroppen og skabe en sammensmelting med maskiner
- Eliten er grundlæggende perverteret og ond

COVID-19 og the Great Reset i Danmark

- Nedlukningen (Marts 2020), Epidemiloven (Marts 2020, revideret 2021), Minksagen (November 2020)

- Demonstrationer: ”Klinke-klonke”, Men-in-Black (slutn. 2020-2021)
- Frihedsbevægelsen: JFK21 (g. 2016), Frihedslisten/Forfatningspartiet, Frihedsbevægelsens fællesråd, Men in Black, World Freedom Alliance

30.10.2024

21

”Jeg tror godt på, at coronavirus findes, der er jo flere varianter, det er ikke noget nyt. Men i dette tilfælde er virussen blevet våbengjort i en psykologisk propagandakrig med formålet at misbruge frygten for covid-19 til at gennemføre en global fascistisk og kommunistisk politik.”

Per Brændgaard, *Information*, 13.2.21

”Det er ikkeen vaccine – det har været planlagt og organiseret længe. Det handler om ”The great reset”. Man ønsker at nedjustere verdens befolkning og gøre dem til zombier mere eller mindre. Det vil eliten gøre og de gamle familier. [...] Det ved jeg fra mund til mund og fra udenlandske medier.”

(Sundhedsstyrelsen og Epinion, 2021: 19)

30.10.2024

Hvor går grænsen mellem sund magtkritik og demokratifjendtlig konspiration?

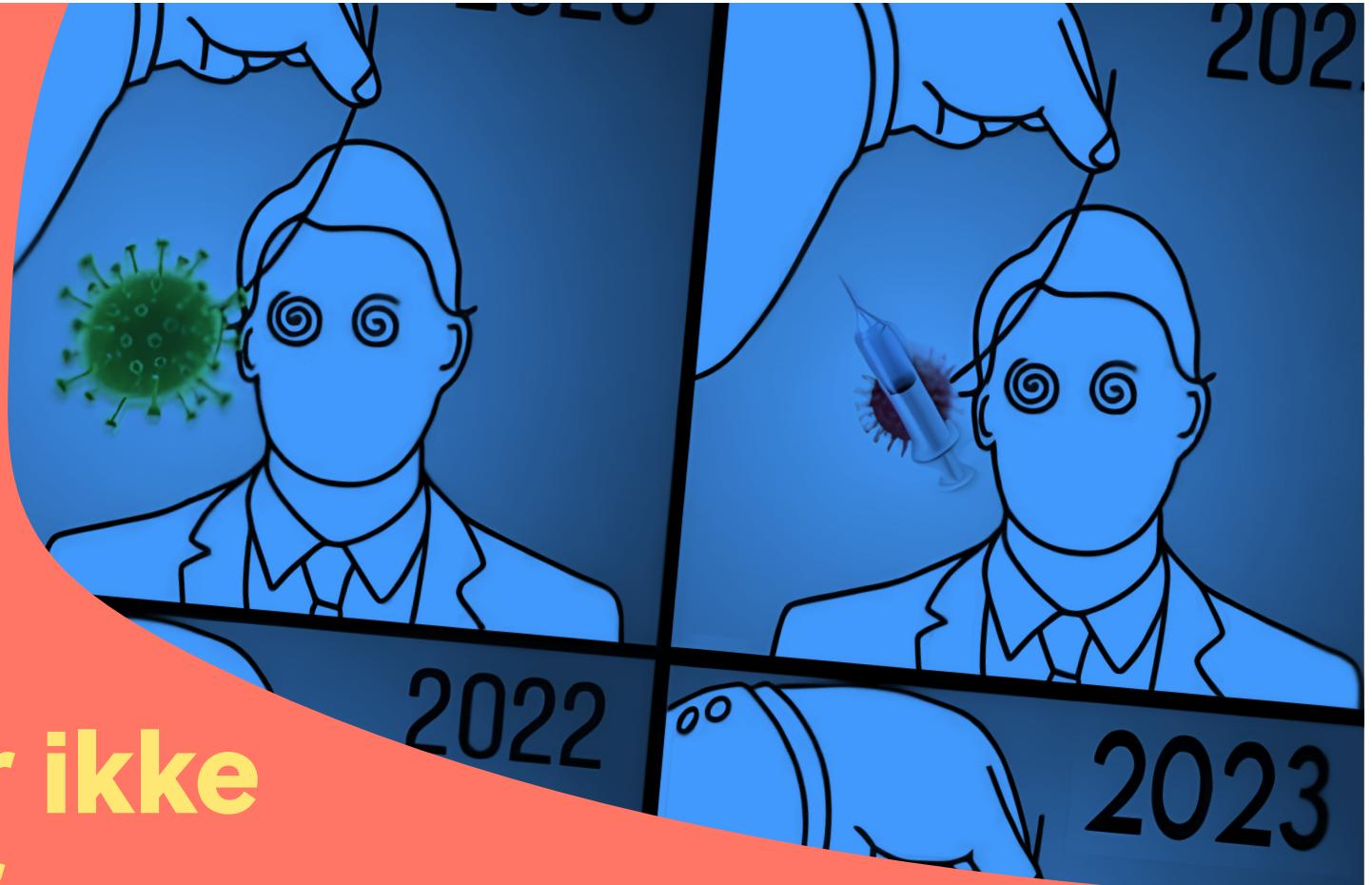

”Et demokrati uden konspirationsteorier er et dødt demokrati” (Niels Harrit, 9/11-skeptiker)

”Konspirationsteorier er et fænomen, der i stigende grad forurener den demokratiske samtale” (Ole Retsbo, journalist)

Pause

Jorden er ikke flad, mor...

Magasin om unge og konspirationsteorier

Klassiske konspirationsteorier: Dem tror vi ikke på

Men tror de unge slet ikke selv på konspirationsteorier? Ser man mod udenlandske studier af unges forhold til konspirationsteorier, peger de i lidt forskellige retninger. Et britisk studie¹³ har for eksempel indikeret større accept end hos voksne, mens en tysk undersøgelse¹⁴ omvendt finder mindre accept. I fokusgrupperne med de danske unge var et overvejende flertal tilsyneladende ikke tiltrukket af konspirationsteoretiske forklaringer, selvom de tilsammen var bekendt med en lang række klassiske eksempler: Flat Earth, 5G som kræftfremkaldende eller overvågningsteknologi, coronavacciner med mikrochips eller bivirkninger i form af autisme, John F. Kennedys mord, aliens og Area 51, skjult jødisk magtelite, Michael Jackson stadig i live, Jeffrey Epsteins pædofiliring af kendisser, verdens ledere som reptiler, pizzagate, bird aren't real, etc.

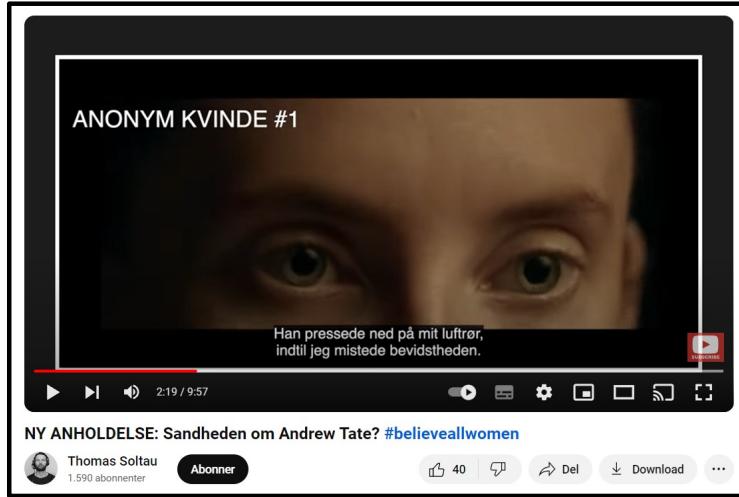

Screenshot fra Facebook-gruppen 5G-stråling - Nej tak med henvisning til velkendte protestslagord rettet mod atomkraftværker i 1970'erne.

Emner, der optager de unge 16-19 år

- Øget masseovervågning fra myndigheder og tech-giganter og AI
- Køns- og ligestillingsdebatter (med baggrund i #Metoo, woke og antifeminisme)
- Internationale konflikter (Israel/Palæstina) og Rusland/Ukraine

Eksempel på køns- og ligestillingsdebatter

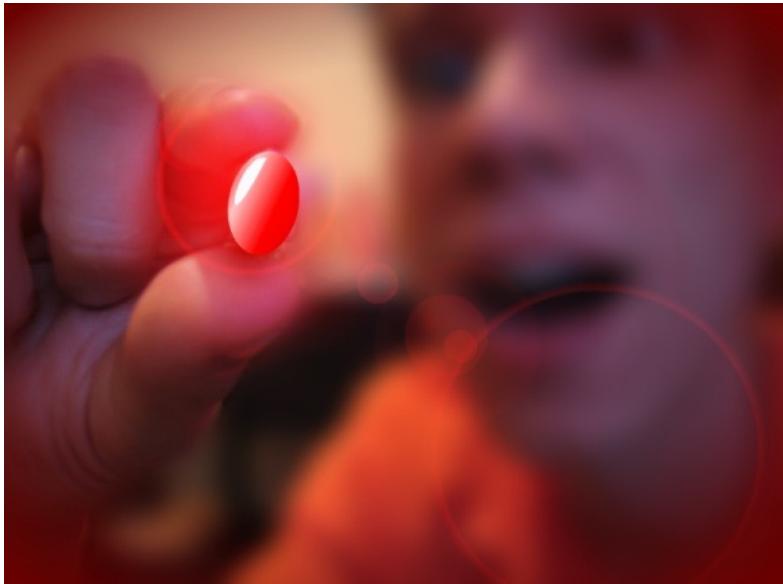

Det virker ikke bare unfair, det virker som aftalt spil. Og samtidig har politiet travlt med at lede efter ofre. Men skulle vi ikke tro, at de allerede havde en stærk sag, inden anklagerne blev gjort offentlige? Hvorfor efterlyser de så nu ofre? Måske for at skabe en sag, som endnu ikke er der - eller hvad? For mig at se ligner det, at den her type anklager er blevet et kontrolredskab imod mænd, som har lidt for meget magt, lidt for meget indflydelse, og taler lidt for højt om lidt for ubelejlige ting. Fordi hvis vi først kan dæmonisere en mand, som værende enten ond eller dum, så behøver vi jo ikke længere lytte til, hvad det er, han siger. Og fælles for alle de mænd, som nu stiller sig frem og taler det politisk korrekte narrativ imod, det er, de er skyldige - i at være kritiske og i at opildne til selvstændig tankevirksomhed. Og mon ikke i virkeligheden det er det, som er den reelle grund til, at nogen går på jagt efter episoder fra deres fortid, og insisterer på, at de skal være med til at følde den samme mand i dag?

Case Anton og 9.b:
Holdninger eller
konspirationsteorier?

Feminismen undertrykker mænd

Anton på 15 år har flere gange formuleret sig på måder, du har studset over. Han går meget op i styrketræning, kosttilskud osv., hvilket jo er fint, for disciplinen i fitnesscentret smitter af på hans energi og engagement i klassen. I frikvarterne ser han og et par andre drenge ofte YouTube- og Tiktok videoer af bl.a influenceren Andrew Tate.

Anton vil frem i verden, og lægger ikke skjul på, at rigdom er et eksplisit mål. I nogle af de træningsvideoer han selv lægger op på YouTube, giver han udtryk for, at feminismen har gjort mænd svage og lette at undertrykke. Det er vigtigt at 'tage den røde pille' og bryde ud af de strukturer. I videoerne siger han også, at mænd skal træffe et valg om at være en *alpha* eller en tøsedreng, andre udnytter.

Du er klasselærer i 9.b. En dag du kommer ind efter frikvarteret er stemningen ophevet og anklagerne fyger hen over bordene:

Anton: "Tate og Soltau har jo ret. Mænds og drenges naturlige styrke er blevet nedbrudt i vores kvindeficerede samfund."

Marcus istemmer: "Ja, og det virker totalt som aftalt spil. Alle har travlt med at lede efter ofre og skabe en voldtægtssag. Men de anklager er bare blevet et kontrolredskab mod mænd, som har lidt for meget magt."

Cecilie: "Ej, stop jer selv. Tate er en sindssyg kvindehader, som bare vil gøre alle kvinder til mandens legetøj."

Stine: "Ja, det alt det med matrix og den røde pil skal få sådan nogen som jer til at have os piger og tro at I er stærkere end os."

Anton: "Men det er jo rigtigt, hvad Soltau siger: Tate er kommet til at sige, at corona er overdrevet, at kvinder og mænd ikke er ens, eller at indvandring ødelægger Europa. Og de tanker kan vi jo ikke ha forplanter sig ud til folket eller til unge mænd, for så blir der oprør."

Nanna: "Altså, hvis det er en gruppe, som ikke kan li ham [Tate], så kan de jo teknisk bare gå ind og sige, at han gjorde det og det og det."

Cecilie: "Men Nanna, det handler jo ikke om falske voldtægtsanklager. Det handler om at sådan nogen som Tate og Soltau vil ødelægge ligestilling og få alle til at tro, at 'den naturlige orden' er at mænd skal have lov til at bestemme over kvinder. De bruger bare anklagerne til at gøre sig selv til de forfulgte."

...

Du har vanskeligt ved at få ørenlyd og starte timen. Hvad gør du?

Case-arbejde Anton, 15 år og diskussionen i 9.b: Holdninger eller konspirationsteorier?

Del 1: 10 min.

Gruppediskussion (fire-mandsgrupper): Diskutér, hvordan I vil håndtere situationen i 9.b: Vil I tage diskussionen med klassen, hvorfor/hvorfor ikke? – og *hvordan*?

Opsamling

Gruppeskift

Del 2: 15 min.

Rolleespil (tre-mandsgrupper): **Anton, klasselærer i 9.b, observatør:** Uformel samtale mellem Anton og klasselæreren. *Hvordan udspiller samtalen sig?*

Opsamling

FAKE?

TAK FOR I DAG! rlap@ucl.dk

Hvis du vil vide mere om konspirationsteorier

- Brockhoff, Peters & Thorup (2018): Den skjulte sandhed. Konspirationsteorier, magt og konflikt, Klim.
- Temanummer: Økonomi og politik: Magt og afmagt: Konspirationsteorier i Danmark og i udlandet, Årgang 97, nr. 2 (2024):
<https://tidsskrift.dk/okonomi-og-politik/issue/view/11140>
- Hendricks & Vestergaard: Fake news. Når virkeligheden taber, Gyldendal 2017.
- Mehlsen & Hendricks: LIKE, Shitstормe, fake news, fear of missing out. What's not to like?, www.digitaluddannelse.org
- Nettets vildveje, Medierådet:
<https://www.medieraadet.dk/medieradet/temaer/nettets-vildveje>
- Omtanke online, <http://omtankeonline.dk/>
- Det vrede internet & vrede unge mænd, Center for digital pædagogik:
<https://cfdp.dk/cases/indsigt/det-vrede-internet-vrede-unge-maend/>
- Jorden er ikke flad, mor. Magasin om unge og konspirationsteorier. Center for digital pædagogik, <https://cfdp.dk/udgivelser/>